

2) домагання ренти — отримання багатства або певного блага за рахунок суспільства чи окремих його членів, наприклад, витрачання надмірних коштів на всякі проекти, програми тощо; плата за певний ресурс у більшому обсязі, ніж було б за ринкових умов; корупція у всіх її проявах.

Зазначимо, що будь-яка держава контролює розподіл матеріальних привілеїв і визначає розмір податкового тягаря. Розподілом привілеїв і пільг зазвичай безпосередньо займаються державні чиновники, які мають право діяти на свій розсуд. У приватних осіб і компаній, які прагнуть отримати режим найбільшого сприяння, може виникнути бажання купити такий режим. Плата за отримання матеріальної вигоди і є випадком корупції, якщо грошова подяка пропонується державному чиновнику з метою отримання незаконних пільг або зниження витрат. Корупція — симптом того, що у системі державного управління щось не так.

Найтипівішими ситуаціями, коли корупція безпосередньо впливає на добробут є:

- корупція позбавляє ринок від зайвих гравців, коли у недостатній кількості надає пільги приватним підприємцям і фірмам, які прагнуть отримати їх на законних підставах, не намагаються придбати пільгу за хабар;
- корупція функціонує як бажаний бонус, коли чиновники можуть мати недостатні стимули для належного виконання своїх обов'язків через невеликий розмір їх офіційної заробітної плати та низький рівень внутрішнього контролю за їх діяльністю;
- корупція знижує витрати, коли учасники легальних угод прагнуть знизити свої витрати, які визначаються державою (податки, мито тощо);
- корупція відкриває шлях для злочинної діяльності, коли нелегальний бізнес купує у державних чиновників «брудні» пільги.

Література

1. Вплив корупції на економічне зростання — К.: Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2016. — 24 с.
2. Звіт про діяльність національного агентства з питань запобігання корупції за 2017 рік — К.: Національне агентство з питань запобігання корупції, 2017. — 42 с.

*Дарія КОТЕНОК**

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасна Україна є державою, яка прагне до динамічного розвитку та активного задіяння у світових соціально-економічних процесах, включення до європейського співтовариства. Проте, незважаючи на доволі високий рівень розвитку економічного потенціалу Україна в цілому, та її регіональні утворення зокрема, не мають достатнього рівня добробуту населення, а отже і значно поступаються за рівнем національної безпеки багатьом країнам світу.

Наявна внутрішня диференціація у рівні розвитку територіальних утворень створює передумови до соціальної напруги, має негативний вплив на ефективність реформ,

* **КОТЕНОК Дарія Михайлівна** — к.е.н., доцент кафедри національної економіки та публічного управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна, kotenokdariya@gmail.com

а також є фактором загрози щодо цілісності країни. Всі зазначені фактори призводять до зниження рівня національної безпеки держави.

Політика децентралізації, яка проводиться нині в Україні, спрямована на, з одного боку, на зміну традиційного адміністративно-територіального поділу країни шляхом формування об'єднаних територіальних громад, а з іншого, на підвищення рівня відповідальності населення за соціально-економічний стан території через розширення їх прав і обов'язків, а також фінансового забезпечення. Відзначимо, що територіальна громада, у нормативному розрізі, трактується як сукупність громадян України, які спільно проживають у міському чи сільському поселенні, мають колективні інтереси та визначений правовий статус.

Основою на правовій основі новостворених органів місцевого самоврядування та наданих їм повноважень у сфері публічного управління, їх варто визначати як органи так званого тактичного рівня управління соціально-економічними та соціально-політичними відносинами. Таким чином, територіальні громади можна вважати таким, що відіграють провідну роль у забезпеченні регіональної економічної безпеки [3].

За своєю природою економічна безпека є комплексною системою, що охоплює всі сфери економіки та аспекти життя людини, враховує та забезпечує консолідацію інтересів кожного громадянина та їх груп, державних інтересів. Національна безпека є ширшим поняттям. Вона включає такі складові, як-от: захист національних інтересів, цілей і пріоритетів держави, збереження та забезпечення суверенітету, забезпечення територіальної цілісності та недоторканності кордонів країни; захист прав і свобод, гідності та матеріального добробуту всіх її громадян; визначення, запобігання прояву потенційних та усунення реальних загроз національним інтересам [1].

Економічна безпека як інструмент та механізм інституціональної взаємодії має здатність запобігати загрозам і мінімізувати їх негативний вплив. Як складова національної безпеки вона спрямована на забезпечення високої конкурентоспроможності, стабільності та стійкості, поступальний розвиток регіонів, пом'якшення територіальної нерівності та територіальне вирівнювання. Так, наприклад, високий рівень задоволеності потреб населення, як один з елементів економічної безпеки, знижує ймовірність прояву екстремізму та схильність до насилля [2].

Незважаючи на існування значної кількості наукових досліджень, присвячених проблемам регіональної економічної безпеки, практично відсутні ґрунтовні дослідження ролі, місця, взаємозв'язку між безпекою регіонів і національною безпекою. Це призводить до того, що територіальні громади, від діяльності яких безпосередньо залежить регіональна економічна безпека, не вважаються суб'єктами національної безпеки. Водночас, зазначене невизнання призводить до нерозуміння необхідності формування програм безпечного розвитку в межах стратегій соціально-економічного розвитку громади.

Література

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. — К. : НІСД, 2016. — 528 с.
2. Ірха Я. Роль органів місцевого самоврядування у системі протидії проявам екстремізму на території України // Часопис Національного університету «Острозька академія. Серія «Право». — 2013. — № 2(8).
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України. [Електронний ресурс] //Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.